

LÄÄNE-HARJU VALLA LEHT

JUUNI 2023 | NR 6 (61) | WWW.LAANEHARJU.EE | f LAANEHARJUVALD

Raudpoissi viivad edasi tugev tahe ja toetav pere

1. juunil tähistasime rahvusvahelist lastekaitsepäeva, et juhtida tähelepanu laste heaolule ja õigustele, kuid eelkõige ka sellele, kui palju vahvaid, ägedaid ja nutikaid lapsi meie keskel elab. Ühega neist tegime tutvust ka meie.

KÜLLIKE ZUKKER
laste heaolu spetsialist

Pealinna piirist napi poeletunnise sõidu kaugusele jäävasse Käesalu külla jõudes on elu nagu päriselt maal. Taustaks kevadine linnukontsert, tabab pilk koduõuel jalutavaid uhke tutiga siidikanasid, pisut eemal põnitseb sarviline kits saabujaid pisut umbusklikult, musta karva lamma seevastu tervitab sõbraliku määgimisega. Heinamaa serval paiknev pisike palkidest elumaja on seest suurem kui väljast, nagu saab öelda ka selle katuse all elavate inimeste kohta. Seal nimelt elab perekond Abroi – öde-venda Arabella (9) ja Klerkon (8) koos ema Katrini ja isa Erikuga. Tegelikult võiks selle kokkuhoidva pere igast liikmest ka eraldi loo kirjutada, kuid seekord valime peategelaseks märtsi algul sünnipäeva tähistanud Klerkoni.

Klerkon on igas mõttes natuke eriline laps. Teraise pilgu ja uhke viikingi punupatsiga poiss sündis omal ajal sügavalt enneaegsena. Spastilise tetrapareesi ehk mõlema käe ja jala osalise halvatusse tõttu ei taha ta käed ja jalad temaga alati koostööd teha. Poisi vaim on sellevõrra kangem. Vanemate sõnul on Klerkon kui tõeline tippsportlane: ta trennib ja teeb iga päev metsikult tööd, et ka füüsiliselt vaimule järele jõuda. Mingit hinnaalandust liikumispuudega poiss ei vaja ning ise ta ennast kuidagi erinevaks ei pea, ka kodulähedases lasteaias on ta käinud täiesti tavalises rühmas. Pigem märkab ta ise teistest erinevaid, näiteks ratastoolis lapsi, ja tunneb huvi, mis nendega juhtunud on.

Laulasmaa lasteaias õppealajuhataja Ülle Krabo võtab Klerkoni ema ja isa ees piltlikult öeldes mütsi maha: „Vanemad

on ise kõik ära teinud, meil on olnud väga lihtne.“ Hindamatu abi on olnud Klerkoni tugiisikutest, kes poissi eri aegadel on saatnud. Tänu neile said paika lasteaiaks nii vajalikud rutiinid, tekkisid sõbrasuhted ning kooliküpsus. Ema sõnul on iga tugisik olnud õigel ajal õiges kohas. Hundude rühmas käiv Klerkon ei ole lasteaias kunagi tegevustest kõrvale jäänud, ta on kõikjal kaasatud. Viimati oli temalgi osa

lasteaias näidendis, kus Klerkonile usaldati kivi roll. Näidendiga käidi sõpruslasteaias lausa „tuuril“.

Aastate jooksul on Klerkon füüsiliselt palju edasi arenenud, ta suudab end juba ise käimisraami, jalatugede ja varvaste koostöös liikuma nügida. Õppealajuhataja nimetab edasiminekut lausa ulmeliseks ning ei väsi vanemaid kiitmast. Õpetaja abi Liili Kallaste sõnul on Klerkon nagu üks tavaline laps, kel ka oma kavalad krutskid. Mõnikord meeldivat talle lõputult ühte küsimust üle küsida, justkui vastaja kannatlikkuse testimiseks. On ka nii keerulisi küsimusi, millele täiskasvanu kohe vastust leida ei oska. Oma rühma lastega on läbisaamine suurepärase, Klerkon on täieõiguslik tiimiliige – kes tuleb ja toob Klerkonile oma mänguasja kaissu, kes mängib temaga lauamänge. Klerkonil õues liikumiseks

>>> LK 5

Klerkon oma kuulsal rohelisel traktoril

FOTO ERAKOGU

JUHTKIRI

Erilised inimesed
meie ümber

ANNELI SERT

Lääne-Harju valla sotsiaalosakonna juhataja

Mie vald on eriline, meie inimesed on erilised. Loodan, et olete selle väitega nõus. Igaüks meist on eriline omal moel ja kombel. Me kõik oleme ka erinevad. Igaüks näeb iseenast ja maailma omamoodi - oma mätta otsast vaadatuna. See tuleneb sellest, et meil kõigil on erinev iseloom, erinevad huvid, kogemused, sõbrad, pere, kodu jne. Kõik see kujundab meie suhtumist iseendasse ja maailma.

Kas me oskame aga üksteist väärtustada? Me hoolime ja teeme nõrgemate jaoks küll palju, kuid kas ka väärtustame neid ja võtame võrdsetena... Kõik saab alguse suhtumisest iseendasse ja seejärel teistesse. See ei nõua järjekordseid seaduste muutmisi ega lisaraha. Muudame oma suhtumist, oleme sallivamad ning maailmast saabki parem paik.

Sotsiaaltöötajate-na puutume me iga-päevaselt kokku juhtumitega, kus elu on veeretanud inimese ette takistusi või olukordi, kus isiku enda ressurssidest jääb puudu. Taustalood on väga erinevad ja kunagi ei ole universaalset lahendust. Kõik algab märkamisest. Kui oskame ja tahame märgata abivajajat ning väljendada hoolivat suhtumist, siis oleme juba andnud oma panuse millegi hea loomisel. Me kõik vajame aeg-ajalt kaaslaste abi, kes rohkem, kes vähem. Ei tohi ka ära unustada, et eelkõige vastutab inimene ise oma otsuste ja valikute eest. Olen aastate jooksul tajunud, et aitamine on tulemuslikum, kui eelkõige inimene ise ennast aitab.

Viimased keerulised ja võib vist isegi iseloomustada, et turbulentsed aastad on jätnud oma jälje inimeste toimetulekule ja vaimsele tervisele. See kinnitab veelgi rohkem vajadust olla üksteise suhtes hoolivamad. Siinkohal tahan julgustada: kui vajad professionaalset abi ja psühholoogilist nõustamist, siis pöördu julgelt MTÜ Toetuse või Keila Teraapiakeskuse poole, kes pakuvad Lääne-Harju valla elanikele kuni käesoleva aasta lõpuni tasuta vaimse tervise teenuseid. See võimalus on meil tänu Sotsiaalministeeriumi poolt rahastatud projektile.

Tänase lehe persooniloo tutvustatakse meie valla väikest kangelast Klerkonit. Mul on olnud au tunda seda muhedat poiss juba viis aastat. Olen sel perioodil näinud tema kasvamist ja arengut. Klerkonil on väga vedanud, tema ümber on hooliv perekond, suurepärase lasteaiakollektiiv ja tugimeeskond. Temast õhkub positiivsust ja tahet olla kõiges võrdne või siis isegi natukene ees. Klerkonis leidub nii palju sitkust ja sihikindlust ning see suund võiks olla eeskujuks meile kõigile. Tema loos on suur roll just headel inimestel ja tugeval tugivõrgustikul.

Mulle on jäänud mõttesse kummitama üks aegade tagune ansambli Sõpruse Puiestee laul, kus on järgmised sõnad: „Meile on antud tuhandeid võimalusi, sadu teid, ma olen õnnelik, et inimesed on nii ilusad ja head.” Mina tahan seda mõtet väga uskuda ja ma tahan uskuda meie inimestesse, sest nad ongi ilusad ja head. ●

“ —————
Kui oskame ja tahame märgata abivajajat ning väljendada hoolivat suhtumist, siis oleme juba andnud oma panuse millegi hea loomisel.

Volikogu istungi maikuu uudised

Esimesel lugemisel oli Lääne-Harju kliima- ja energiakava

Vallavalitsuse strateegiajuht Kadri Kurm ja Hendrikson&Co konsultant Örne Kask tutvustasid volikogule Lääne-Harju valla kliima- ja energiakava. Vallavalitsuse töörühm on eelnevalt vaadanud läbi kõik laekunud ettepanekud ja erinevad valdkonnad. Tollele järgnenud avalikule väljapanekule ettepanekuid ei laekunud.

Kliima- ja energiakava koostamise eesmärk on tekitada asukohapõhine arusaam kliimamuutuste mõjust ja nendega toimetulekust. Tolle lahutamatu osa ka kohalike elanike elukvaliteedi tõstmine. Kava on tihtipeale ka eelduseks Euroopa Liidu erinevatele rahastusvõimalustele. Kava koostamisel kaardistati alustuseks siinsed kliimarisikid, seejärel uuriti, mida siiani on nende ennetamiseks tehtud ning peale seda pandi paika plaanid katmata kohtade ja tegevuste osas.

Kliima- ja energiakavas on esile tõstetud kaheksa teemavaldkonda, mis hõlmavad nii tervist ja sotsiaalhoolekannet, energeetikat, elukeskkonda ja kogukondi, transporti ja teisi valdkondi. Eesmärk on, et aastaks 2030 on Lääne-Harju vallas tagatud kvaliteetne ja liigirikas elukeskkond koos konkurentsivõimelise majanduskeskkonnaga.

Võeti vastu Lääne-Harju alla teehoiukava 2023-2027

Volikogu istungil võeti vastu ka Lääne-Harju valla teehoiukava 2023–2027. Kohalike teede ja tänavate kogupikkus Lääne-Harju vallas on teeregistri (seisuga 01.09.2022) andmetel 856,326 km (sh kohalikke teid 333,6 km, erateid 406,8 km ja metsateid 115,9 km).

Teehoiukava järgi saavad aastaks 2026 osaliselt või täielikult tehtud Paldiski Sadama tänav, Klooga Aedlinna tee, Harju-Risti lateaiaateed, Rummu Sireli ja Kooli tänavad, Lehola Kellamäe tee, Keila-Joe Kose tänav. Investeeringud ja korraline hooldamine on teehoiukavast eraldi.

Maamaks tõuseb 10% piires

Maikuu istungil kehtestati ka maamaksu muudatuse määрус. Riik korraldas hindamise, millega hindas ära Eestis olevad maauksused, mille järgi hakatakse arvutama maamaksu. Muutunud on ka maamaksu määra süsteem. Kohalik omavalitsus peab määrama maamaksu määrad elamumaale ja maatulundusmaale asuvalle õuemaale, maatulundusmaale ja teistele nimetatud sihtotstarvetega maadele.

Vallavalitsus tegi ettepaneku määrata elamumaa ja maatulundusmaa õuemaale maamaksu määraks 0,5 protsenti, maatulundusmaale 0,5 protsenti ja kõikidele teistele 1,0% maa maksustamishinnast aastas. See tagab maamaksu tõusu riigi poolt ette antud 10% piires.

Uued kohalikud- ja metsateed

Kinnitati ka Lääne-Harju valla teede nimekiri. Jätukub erateede avalikeks teedeks arvamise protsess. Kohalikuks teeks arvati Kūlati tee, Horisoni tee ja Tammiku tee lõigud.

RMK rajatud metsateedeks nimetati Pohlametsa tee, Altkūla tee ja Karkoja tee. Ühe avaliku tee uueks nimeks on saanud Sakste põik. ●

Ohtu külaseltsi eestvedamisel rajati Ohtu külalplatsile mänguväljak ja jõulinnak. Ehitust rahastas LEADER ning omaosalust aitasid tasuta külaelanikud ise, kohalik turbaettevõtte Jiffy Products Estonia AS ja Lääne-Harju vald.

KADRI KURM

FOTO KADRI KURM

Mida jälgida toidu ostmisel laadalt?

Enne ostu sooritamist tuleb meeles pidada, et külmkapitemperatuuri vajav toit tuleb võimalikult kiirelt viia koju külmkappi. Sellist toitu ei tohi kindlasti jätta sooja autosse.

Enne ostu sooritamist veenduge, et:

- toit näeb välja värske ja kvaliteetne;
- müüja on puhas ja peab kinni hügieeninõuetest;
- müüja oskab anda informatsiooni toidu koostisosade ja allergeenide kohta;
- toitu, mis vajab säilimiseks külmkapitemperatuuri, hoitakse sobivates tingimustes. Ärge ostke toitu, mis peab olema külmkapitemperatuuril, aga on pikalt hoitud päikese käes. Haigusi tekitavad mikroorganismid võivad paljuneda väga kiiresti, kui toitu säilitatakse valel temperatuuril;
- toitu hoitakse kaitstuna saastumise eest. Näiteks kui laat toimub asukohas, kus on palju tolmu (lähedal toimub teeremont vms), siis jälgige, et pakendamata toit on kaetud.

Erilist tähelepanu tuleb pöörata suitsutatud toodete tarbimisele. Seda seetõttu, et toidus võivad kõrgetel temperatuuridel

mittetäieliku põlemise käigus tekkida polütsüklilised aromaatsed süsivesinikud (PAH), mis on kantserogeensed, ehk võivad tekitada vähki.

Enne ostu sooritamist laadalt tasub:

- toodet maitsta – väga intensiivne suitsumaitse võib viidata PAH ühendite normi ületamisele;
- pöörata tähelepanu toote välimusele – kõrbenud tahmane toode tasub jätta ostmata;
- uurida, kuidas on toode valmistatud – kui toode on valmistatud nii, et sealt on tilkunud rasv lõõnavatele laastudele, siis on võimalus PAH ühendite tekkimisele toote valmistamisel. Lisaks tasuks küsida, mis puitu on suitsutamiseks kasutatud. Suitsutamiseks ei sobi vaigused ja pehmed puidud nagu kuusk ja mänd. •

ELEN KURVITS

kommunikatsiooni- ja personali-
osakond
Põllumajandus- ja Toidumamet

Lääne-Harju valla 2023 lõpetajad

Laulasmaa Koolis lõpetas 9. klassi 37 õpilast.

Paldiski Ühisgümnaasiumis lõpetas 9. klassi 21 õpilast ning 12. klassi samuti 21 õpilast.

Paldiski Vene Põhikoolis lõpetas 9. klassi 28 õpilast.

Vasalemma Põhikoolis lõpetas 9. klassi 14 õpilast.

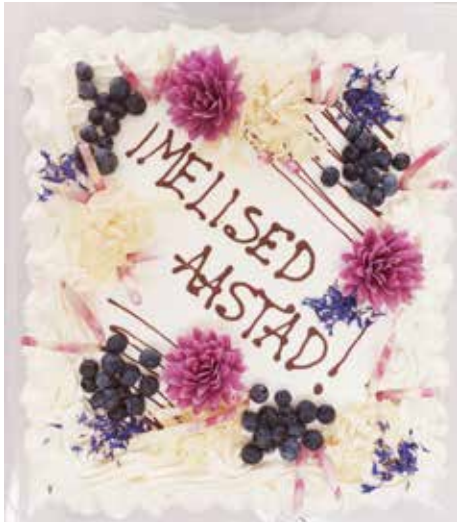
Risti Koolis lõpetas 9. klassi 10 õpilast.

Palju õnne ning edu edaspidiseks!

Maikuu **sündis** vallas **8 last** – **5 poissi** ja **3 tüdrukut**, **Manalateele lahkus 14 valla elanikku**. **Meie valda saabus elama 87 uut elanikku** ja kolis **mujale Eestisse 55 inimest**.

1. juuni seisuga on valla elanike arv **13 640 elanikku**.

Kursus lõpetati rõõmsa meelelu ja tordiga
FOTO MERIT LILLELEHT

Lõppes vanemakursus Imelised aastad!

Laulasmaa lasteaias lõppes 25.mail vanemakursus Imelised aastad, mille tagasiside oli väga positiivne.

Nimelt pakkus Lääne-Harju vald juba neljandat aastat lapsevanematele võimalust osaleda 4-kuulises tõendus põhises vanemlusprogrammis Imelised aastad.

Vanemad said programmis iganädalasel harjutada kodus tõhusaid vanemlustehnikaid ning jagada kogemusi omavahel teiste lastevanematega.

Mis on üldse "Imelised aastad" vanemlusprogramm ning mida seal õpetatakse?

Laste kasvatamisel võib tekkida olukordi, millega on keeruline hakkama saada. „Imelised aastad“ on 4-kuuline programm vanematele, kes vajavad tuge ja soovivad õppida, kuidas laste kasvatamisega paremini toime tulla. Programm sobib 2–8-aastaste laste vanematele, kes soovivad saada vastuseid lapse kasvatamisel tekkinud küsimustele ja õppida, kuidas paremini toime tulla. Koolitusel õpitakse, kuidas kehtestada tõhusalt piire, lahendada konflikte, tulla toime stressiga ning palju muud. Koolituse viisid läbi Merit Lilleleht ja Umberto D. Geerts. Suur aitäh neile!

Koolituse tulemusel paraneb lastel eakaaslastega näiteks suhtlemise oskus ja õpiedukus. Sealjuures lõikab kasu ka lapsevanem, kellel paraneb näiteks konfliktide lahendamise ja enesekehtestamise oskus. Kokkuvõttes võivad koolitusest lapsed, kui ka vanemad. ●

KATRE SAAR

5 soovitus, mida jälgida, kui laps läheb esimest korda tööle

Kui lapsed ja noored soovivad suvisel koolivaheajal töötada, on täiskasvanute ülesanne veenduda, et esimene kokkupuude tööturuga oleks noorele positiivne.

Maksu- ja Tolliameti maksuauditi üksuse juht Merle Siibak annab nõu, mida võiks lapsevanem noorega koos enne tema tööellu sukeldumist arutada.

Veenduge, kes ja millist tööd pakub

Kui noor leiab töö või saab ahvatleva tööpakkumise, tehke kindlaks, kes tööd pakub. Kontrollige kindlasti tööandja tausta ja usaldusväärsust. Seda saab teha internetis e-Äriregistrist, veebilehelt www.teatmik.ee, aga ka lihtsalt tööandja nime googeldades või sotsiaalmeediast infot otsides. Mõelge koos läbi, kas pakutav töö on noorele sobilik ja meelt mööda. Ise infot otsides ja usaldusväärsete inimestega nõu pidades jõuate kindlasti õige otsuseni.

Kirjalik leping annab kokkulepetele kindluse

Veenduge kindlasti, et tööandja sõlmib noorega korraliku lepingu. Lepingus peavad olema paika pandud noore tööülesanded, töötasu suurus ja selle maksmise aeg, töö- ja puhkeaja info, töö tegemise koht, info katseaja kohta ja tasutavate maksude info. Kindel leping annab noorele tugevama seljataguse juhaks, kui tööandja kohustustest ja lubatust kinni ei pea ning tekivad vaidlused. Enamjaolt tehakse tööd töölepingu alusel, kuid teatud juhtudel võib sõlmida ka töövõtulepingu või käsunduslepingu.

Tööandja peab töötamise registreerima

Tööandjal on sõltumata lepingu liigist või lepingu kestvusest kohustus töötaja enne tööle asumist töötamise registris registreerida. Kui töötatakse töölepinguga ja töötamine on nõuete kohaselt registreeritud, siis on noorel ka õigus kõikidele töötamisega kaasnevatele sotsiaalsetele garantiidele, näiteks haigusrahale ja tulevikus pensionile.

Kui noor on Maksu- ja Tolliameti leandnud oma kontaktandmed, tuleb talle SMS või e-kiri töötamise registreerimise kohta. Samuti kande muutmise ja lõpetamise kohta. Seda, kas tööandja on noore ikka töötamise registrisse kandnud, saab ise kontrollida Maksu- ja Tolliameti e-teenuste keskkonnas e-MTA (valides Registreerid -> Päringud -> Minu töötamised).

Tasuta proovipäevi ei ole olemas

Niipea kui noor hakkab kellegi heaks tööd tegema, peab ta selle eest ka õiglast tasu saama. Vahel soovivad tööandjad rakedada enne tööle asumist tasuta proovipäevi. Sellist võimalust seadused aga ette ei näe. Töö proovimiseks on ette nähtud katseaeg, mille eest tuleb töötajale ka tasu maksta.

Bruto- versus netopalk

Kui noor lepib kokku töötasu, tuleb julgelt küsida tööandjalt üle, kas juttu on bruto- või netopalgast. Brutopalk on arvestuslik töötasu, millelt peetakse kinni tööjõumaksud. Netopalk on töötasu, mille töötaja kätte saab. Tööandja peab lepingusse märkima alati brutopalgat. Arvutage kindlasti, kui palju noor tegelikult töötasu pangakontole saab. Selleks on mugav kasutada internetist leitavaid palgakalkulaatoreid.

Kui kõik on korrektselt vormistatud, siis noore teenitud töötasult maksab tööandja vajalikud maksud ja sellest tulebki bruto- ja netopalgat vahe. Esimest korda tööle minevale noorele võiks täiskasvanu seda aidata selgitada ja miks mitte rääkida ka sellest, miks üldse on vajalik maksta ja milliseid teenuseid selle eest saab.

Töötasult arvestatakse maha tulumaks (20%) ja töötuskindlustusmaks (1,6%) ning kui töötaja on liitunud II pensionisambaga, siis ka kogumispensionimaks (2%). See on tööandja kohustus ja noor ei pea ise midagi tasuma. Lisaks maksab tööandja brutopalgalt ka sotsiaalmaksu.

Kinnipidamisele kuuluva tulumaksu arvestamisel võetakse arvesse töötaja maksuvaba tulu, mis on kuni 7848 eurot aastas, s.o kuni 654 eurot kuus (s.o osa töötasust, millelt tulumaksu ei arvestata). Maksuvaba tulu suurus sõltub töötaja kogu aasta sissetulekute suuruselt ja selle rakendamiseks peab esitama tööandjale taotluse.

Kui noore töötasu on suurem kui 654 eurot kuus (ehk tema töötasult peetakse kinni ka tulumaksu) ja tema aasta kogutulu jääb alla 7848 euro, tasub kaaluda tuludeklaratsiooni esitamist järgmisel aastal. Võimalik, et siis on oodata tulumaksutagastust. ●

MERLE SIIBAK

Maksu- ja Tolliameti maksuauditi üksuse juht

Mälestame raudteejaamas küüditatuid

Juba viiendat aastat korraldab Naiskodukaitse vaikiva mälestusürituse "Ma ei unusta Sind!", mille raames seotakse raudteejaamadesse must-valged mälestuslindid, meenutamaks 1941. aasta 14. juunil Nõukogude Liidu võimude poolt küüditatud enam kui 10 000 eestimaalast.

MAIA HEIDEMANN

NKK Padise-Kloostri jaoskond

Lääne-Harju valla omavalitsuses seotakse linnid Paldiski, Kloogrunna ja Klooga raudteejaama. Korraldajad kutsuvad kõiki mälestama küüditamise ohvreid ja repressioonide tõttu kannatanuid.

"Näitamaks, et me mäletame, kutsume inimesi üles märkama raudteejaamades leinalinte ning jagama nendest sotsiaalmeedias fotosid teemaviitega #maeiunustasind. Lisaks võib jagada enda ja oma perekonnaliikmete tundeid, mälestusi ja fotosid," sõnas Naiskodukaitse esinaine **Airi Tooming**. "Mälestuse hoidmine on üks võtmeküsimusi selleks, et hoida ära minevikus toimunud koleduste kordumist."

Tänavu võtab mälestusüritus fookusesse küüditatud lapsed. 1941. aastal viidi kodudest jõuga ära terved perekonnad koos lastega ning kui lastel õnnestuski kodumaale jääda, ei kohtunud paljud neist enam kunagi oma vanematega. "Ukrainas küüditatakse praegu tuhandeid või isegi kümneid tuhandeid lapsi Venemaale, ükski, ilma perekondadeta. Oma mälestusüritusel mõtleme ka nendele," lisas Tooming.

14. juunil 1941 küüditasid Nõukogude Liidu okupatsioonivõimud üle 10 000 eestimaalase, kellest 7000 olid naised, lapsed ja vanurid. Küüditamise eesmärk oli likvideerida moraalne, füüsiline ja õiguslik

FOTO VENDO JUGAPUU

Igaüks saab mälestuse hoidmisele kaasa aidata, selleks on mitmeid võimalusi:

- rääkida noorematele põlvkondadele küüditamisest ja selle mõju-dest Eestile.
- kui teie perekonnas või suguvõ-
sas on oma küüditamise lugu, siis jaga seda sotsiaalmeedias - oma tundeid, mälestusi, fotot küüdi-
tatud sugulasest või temaga seotud esemetest. Kasuta sotsiaalmeedias teemaviidet #maeiunustasind
- märka must-valgeid leinalinte ning jaga sotsiaalmeedias nendest foto-
sid teemaviitega #maeiunustasind

vastupanu okupantide režiimile. Vaenlaseks tembeldati kogu vastu-panu osutav elanikkond. Paljud aktiivsed ja isamaalised inimesed, kes olid eelneva 20 aasta jooksul andnud oma panuse parema Eesti loomisele ja Eesti iseseisvuse hoidmisele, hukati 1942. aastal jõustunud surmanuhtluse otsuse alusel kaugel Siberis.

Kokku küüditas nõukogude režiim aastatel 1941-1951 Eestist enam kui 30 000 inimest.

Must-valged leinalindid lehivad kokku 70 raudteejaamas üle Eesti. ●

<<< LK 1

oleva rohelise traktoriga on ka sõbrad sõita saanud. Kuuldavasti olevat Klerkoni sünnipäevale kutsumine laste ning ka nende vanemate seas lausa auasi.

Sügisel ootab Klerkonit ees Laulasmaa Kooli esimene klass. Keskmisest kooli-
nejast eristab teda nii mõndagi. Kui tavaliselt alustavad lapsed aabitsast tähtede õppimisega, siis Klerkonil on juba läbi loetud rohkemgi raamatuid kui mõnel täiskasvanul. Tohtu ajaloo- ja sõjanduse huvilisena ei kuulu Klerkoni lugemisvara just lihtsate kilda, tõenäoliselt võib ta une pealt nimetada nii mõnegi väejuhi – olgu selleks siis viikingikuningas Ragnar Karuspüks või hoopis keegi Soome Talvesõja kangelastest. Ligi 900-leheküljeline „Talvesõda“ on tal

läbi loetud, nagu ka „Kalevipoeg“ või Mart Laari „September 1944“. Selgitust tasub temalt küsida ka Kuramaa koti tähenduse või Eesti metsavendade saatuse kohta. Suureks lemmikuks on Klerkonile ka arvutamine.

Kiirust ja hoogu, mis oli Klerkonil kunagi siia ilma sündimisega, jagub tema päevadesse senini. Lisaks lasteaiale peavad poisi päevaplaani mahtuma kohtumised füsioterapeudiga, erinevad teraapiad, ujumine ning ka kõik muu, mis iga teiseigi lapse ellu kuulub. Selle kõige kokku põimimine ja logistiline lahendamine on Klerkoni vanematelt nõudnud keskmisest hullu-
pööra suuremat pingutust. Imetlusväärne on vanemate energia ja pühendumus: kurtmas ei kuule neid kordagi, pigem tehakse plaane tulevikuks, kuidas Klerkon veelgi

iseseisvamaks saaks muutuda. Nii plaanib isa Klerkonile koju eraldi avara spordisaali ehitada, et poisile rohkem liikumisruumi ja treenimisvõimalusi pakkuda. Kodumaja on küll armas, kuid raamiga ringi tuhise-
miseks jääb ruumi napiks.

Klerkoni perele on läbi aastate toeks olnud nii Tartu Ülikooli Kliinikumi Lastefond, Lääne-Harju vald, Lionsid kui ka erinevad tugispetsialistid ja terapeudid. Paari aasta eest osales Klerkon Lastefondi ja Peetri Jooksu kampaanias „Klerkon kõndima“. Kampaania eesmärgiks oli võimaldada lapsele mitmekülgselt taastusravi ja teraapiad, et Klerkon ühel päeval päris iseseisvalt kõndida saaks. Pole üldse kahtlustki, et oma toetava perekonna ja teiste abiliste toel raudse tahtega poiss selleni ka jõuab. ●

ROHEVALD

ANNA BIOJÄÄTMELE UUS VÕIMALUS!

Biojätmeid eraldi kogudes saab neist valmistada midagi uut – kompostmulda või biogaasi, mida kasutatakse autokütusena, majade kütmiseks ja elektri tootmiseks.

KUS TEKIVAD?

Kodus, suvilas ja kontoris, kohvikus, restoranis ja sööklates, kauplustes, üritustel, toiduainetööstuses.

BIOJÄÄTME

MIS TEKIB?

Riknenud toit ja toidujätmed, tahked riknenud puu- ja köögiviljad ning nende koored, lihajätmed, kalajätmed ja kalaluud, muna- ja päkkikoored, pabermassist munarestid, majapidamispaper ja salvrätid, kohvipaks ja paberfiltrid, lõikelilled ja potitaaimed.

KUIDAS TEKIB KOMPOSTMULD?

Kompostis hakkavad mikroorganismid biojätmeid lagundama ning lõpuks tekib sellest väärtuslik kompostmuld.

Seda saab kasutada lillepottides, kasvuhoones, lille- ja juurviljapeenardes.

Kompostimisest teavitamise võimalusi on mitu

Lääne-Harju vallas on biojätmete üleandmine jäätmevedajale kohustuslik. Biojätmete äraveoga peavad liituma kõik majapidamised ja kinnistud, kes oma kinnistul biojätmeid ei komposti.

Palume vallavalitsust kompostimisest teavitada hiljemalt **1. novembriks 2023**, lisades teavitusele foto kompostrist oma kinnistul.

Teavita kompostimisest:

- jäätmevaldajate registri kaudu <https://service.eomap.ee/laaneharjuvald/app/jaamekaitlus>;
- valla kodulehel oleva vormi kaudu <https://laaneharju.ee/kompostimine>;
- e-posti aadressil info@laaneharju.ee
- tavapostiga saates või tuues ise kohale Rae tn 38, Paldiski.

Vallavalitsus kontrollib kompostimise nõuetele vastavust ning teeb seejärel vastava märke jäätmevaldajate registrisse.

Kes kompostimisest ei teavita või kes ei soovi biojätmeid kompostida, siis neil

kinnistuil alustab jäätmevedaja 1. jaanuarist 2024 biojätmete veoteenuse osutamist vastavalt seagaolmejäätmete veoga). Sellisel juhul palume tagada biojätmete mahuti olemasolu.

Kompostimisest ei pea teavitama jäätmevaldajad, kes soetasid 2022. aastal Lääne-Harju Vallavalitsuselt KIK projekti raames kodukompostrid. Need andmed on juba jäätmevaldajate registrisse kantud.

Et sõnum jõuaks võimalikult paljude majapidamisteni, siis alates juunikuust alustab vallavalitsus otsepostitustega, milles tuletame meelde biojätmete üleandmise kohustust, kompostimise võimalust ning sellest teavitamist.

Palume mitte jätta teavitusi viimasele minutile, vältimaks ebameeldivaid olukordi.

Kompostimisel tuleb arvestada jäätmehoolduseeskirja nõuetega:

- biolagunevaid jäätmeid on lubatud kompostida oma kinnistul;
- kompostitavaid biolagunevaid jäätmeid peab paigutama, ladustama ja käitlema tervisele ja ümbruskonnale ohutult ning nii, et need ei põhjustaks kahjurit ja haisu teket;
- biolagunevaid köögijätmeid võib koha-peal kompostida ainult selleks ettenähtud kinnistes kompostimiskastides ehk kompostrites, kuhu ei pääse ligi linnud ega loomad. Aia- ja haljastujätmeid võib kompostida lahtiselt aunas;
- kompostrid ja aunad peavad paiknema naaberkiinnistust vähemalt 2 meetri kaugusel, kui naabrid ei lepi kokku teisiti;
- kompostimiskoht peab paiknema väljaspool kaevu kaitsetsooni, milleks on vähemalt 10 m;
- heitvete kogumis- ja settekaevude setteid ning käimlajätmeid ei tohi kasutada komposti valmistamiseks ega laotada territooriumile.

Rohkem infot leiab siit: <https://laaneharju.ee/kompostimine>

MARIKA ILVES

keskkonna- ja ehitusosakonna nõunik

Lääne-Harju vallast koguti kokku 5676 kg ohtlikke jäätmeid

20. mail toimunud ohtlike jäätmete kogumisringi käigus kutsuti elanikke üles koguma kokku ja ära andma nende majapidamistes tekkinud ohtlikke jäätmeid. Kogumisring oli sedavõrd edukas, et Eesti Keskkonnateenused auto käis vahepeal Tallinnas autot tühendamas.

Koguselt kõige rohkem toodi ära ohtlikke aineid sisaldavaid värve ja liimi – 4486 kg. Järgnesid erinevad õlid 409 kg ning lahustid 264 kg. Ohtlikke aineid sisaldavaid või nendega saastunud pakendeid toodi ära 202 kg, patareisid ja akusid 83 kg, luminesentslampe jt elavhõbedat sisaldavaid jäätmeid 68 kg, pesuaineid 48 kg, ravimijäätmeid 36 kg, kemikaale 33 kg, pestitsiide 29 kg, happeid 18 kg ning lisaks ka korralik kogus elavhõbedat termomeetrid.

Kõige rohkem toodi ohtlikke jäätmeid ära Vasalemma ja Padise kogumispunktides.

Kogumisring näitas selgelt, et inimeste teadlikkus ohtlike jäätmete teistest eraldi kogumisest on

tõusnud. Kraami toodi kohale nii aia- kui järelkärudega. Oli neid, kes tulid vaid kilekotitäie ravimite ja lambipirnidega ning neid, kes tulid oma remondijäätmetega. Täname kõiki, kes keskkonnast hoolivad ning oma ohtlikud jäätmed andsid kohta, kuhu need kuuluvad!

Ohtlike jäätmete kogumisringi toetas Keskkonnainvesteeringute Keskus.

Tuletame meelde, et ohtlikke jäätmeid saab valla elanik tasuta ära anda ka jäätmejaamades ja -punktides: Karjaküla jäätmejaam, Paldiski jäätmepunkt, Keila jäätmejaam. Vaata kodulehelt lisaks: <https://laaneharju.ee/jaatmejaamad-ja-punktid> •

KADRI KAUKSI
kommunikatsioonijuht

Ohtlike jäätmete kogumisring

FOTO KADRI KAUKSI

Ingeri – kas kaugem veel kui Jaapan?

Ingerisoomlaste tänavune laulu- ja tantsupidu toimub 8.-9. juulil Põllkülas, Paldiskis ja Padisel.

Suveharjal, 8. ja 9. juulil peavad ingerisoomlased Eestist, Soomest ja Rootsist Padise kloostris ja selle lähiümbruses oma XXXII laulu- ja tantsupidu.

Iga eestlane teab nimetada mitut tuttavat, kel soomepärase nimi ja üsna tõenäoliselt ingerisoomse juured. Üldiselt teatakse hästi, et ingerisoomlased sattusid Eestisse pärast keerulisi ja aastaid kestnud pagulasrännakuid läbi Soome, Kesk-Venemaa, Lääne-Siberi ja Karjala. Märksa vähem teatakse, et Ingeri alad on olnud Eesti kultuuri- ja mõtteriimiga seotud aastasadu alates Rootsi ajast.

Ingerisoomlaste rahvuslipp saab peatselt 105 aastaseks. See kaunemaid rahvuslippe maailmas võeti kasutusele 8. septembril 1919 Ingeri vabadusvõitluste kiiluvees. Ehkki see lipp ei saanud nõukogude rep-

ressioonide tõttu kaua lehvida, on ta saanud seda armsamaks alates 1989. aastast, mil ta jälle rahvuslipuna pühitseti.

Peatselt täitub ka 125 aastat ingerisoomse laulupidude traditsiooni algusest. Pika okupatsiooniperioodi järel on 1989. aastast Ees-

timaa kaunites kohtades jälle iga-aastaseid laulu- ja tantsupidusid peetud. Nüüdseks on sellest kujunenud kindlate tavadega festival, mis omab tugevat arengupotentsiaali. Kohutumiseni Padise laulupeol!

AJAKAVA 8. juulil

Kell 14 toimub vabaõhumissa Põllküla mälestushies ja Paldiski linnakalmistul. Kell 17 toimub Kallaste turismitalus seminar "Soomes ja Eesti vaimulikud 1921-1991 ingerisoomlasi teenimas". Seminar lõppeb ühise lõkkeõhtuga.

9. juulil

Kell 12 Padise rahvamaja esisel lipuplatsil Soome, Eesti ja Ingeri lippude heiskamine ning tervituskõned. Lippude lehvides ja torupillimuusika saatel siirduetakse Padise kloostrikirikusse jumalateenistusele, mida aitab muusikaliselt kujundada Arsise kellade koor. Teenistusele järgnevad esinemised kloostriterritooriumil ja selle ümbruses.

Kloostrisiseruumides eksponeeritakse kaht Ingeri-teemalist tekstiilnäitust, peorahvast toilitustab "Ingeri kohvik" Tartust.

JUUNI

16. juuni	20.30	Dagö – Suve Ohtu Kontsert	Ohtu mõis
17. juuni		Rummu festival ja vägilase jooks	Rummu
17. juuni		Rummu festival RUFÉ	Rummu
18. juuni		Klooga Kosk kogukonna saunapäev	Klooga, lisainfo: Fb Klooga Kosk
21. juuni	18.00	Kõlakunsti kontsert saksa helikunstniku Jochen Fassbenderi esituses.	Padise kloostri Pilet 10€
22. juuni	19.30	Regatt ja Retropidu vol. 4 (aka Kalju-lava jaanituli)	Kalju-lava
22. juuni	17.00–00.00	Lääne-Harju valla jaanituli	Padisel, peaesineja Ott Lepland
25. juuni	11.00	Surnuaiapäeva jumalateenistus	Madise kalmistul

JUULI

1. juuli		Lääne-Harju jooksusarja kolmas etapp	Kloogal
3.–7. juuli	19.00	suvelavastus Majakavahi tüdrukud	Ohtu mõisa Teatritall
6. juuli	19.30	SHANON	Kalju-lava
8. juuli		Laulasmaa suvelaht	Laulasmaa
8.–9. juuli		Ingerisoomlaste XXXII laulu- ja tantsupidu	Põllkülas, Paldiskis ja Padisel. Rikkaliku programmiga pidu on kõikidele tasuta
11.–14. juuli	19.00	suvelavastus Majakavahi tüdrukud	Ohtu mõisa Teatritall.
13. juuli	19.30	Eplik. Kasar. Pehk.	Kalju-lava
15. juuli	18.00	Kalamaja Segakoori kontsert koos üllatussoolistidega	Padise kloostri. Sisepääs muuseumipiletiga
15. juuli	19.30	Ewert and The Two Dragons + afterparty feat. Púr Müdd	Kalju-lava
18. juuli	19.00	Kontsert Vana laul ei roosteta	Kalju-Lava
18.–21. juuli	19.00	suvelavastus Majakavahi tüdrukud	Ohtu mõisa Teatritall
20. juuli	19.30	Dagö	Kalju-Lava
21. juuli	19.30	Tanel Padar	Kalju-Lava
21.–23. juuli		Eesti rannavolle karikasarja etapp (Mati Vetevooli mälestusturniit)	Kloogarannas
22. juuli		Paldiski linnapäev (laat ja kontsert)	Paldiski
22. juuli	15.00	Paldiski linnapäeva sündmused	Amandus Adamsoni Ateljeemuuseumis, aiakontsert
24.–28. juuli	19.00	suvelavastus Vihmameister	Ohtu mõisa Teatritall
26.–27. juuli	20.00	MAHAVOK - Vaatemänguline öökontsert "Sähvatus".	Padise mõisa ja kloostri vahelises pargis võimas kontsert kahel öhtul. Piletid Piletitaskust.
27. juuli	19.30	Stefan,	Kalju-Lava
29. juuli	12.30	Kurkse külapäev – laat ja külapidu	Kurkse

AUGUST

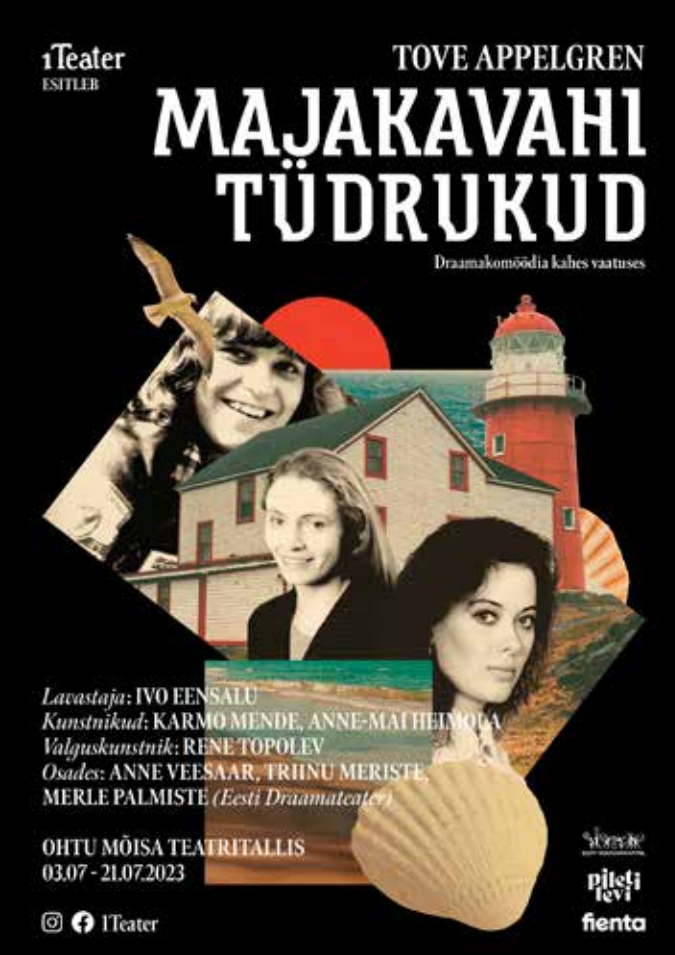
1.-4. august	19.00	suvelavastus Vihmameister	Ohtu mõisa Teatritall
3. august	19.30	Karl-Erik Taukar Band	Kalju-Lava
4. august	18.00	Orthodox Singersi küünlavalguse kontsert iidse vaimuliku muusika kavaga	Padise kloostri
5. august	17.00	Kadri Voorand 4 Keila-Joa ripsildade kontsert	Keila-Joa
7.-11. aug.		Monoetendused	Ohtu mõisa talliteater
8. august	19.30	Puuluup	Kalju-Lava
10. august	19.30	Smilers	Kalju-Lava
12. august	19.00	Eesti Löökpillikvartett	Padise kloostri
13. august		Klooga kohvikute päev	Klooga
13. august		Türnpu meestelaulupäev, Türnpu meeskoori kontsert	Türnpu pargis Tuulnas
17. august	19.30	2 Quick Start	Kalju-Lava
19. august		Lääne-Harju jooksusarja neljas etapp	Paldiskis
24. august	19.30	Terminaator	Kalju-Lava
26. august		Lääne-Harju valla päev ja muinastulede öö	Kloogarannas
27. august	16.00	The Revalers'i barokk-kontsert	Padise kloostri
27. august		Suvelõpupidu „Paadid järvel“	Kloogal
30. august	18.00	Kontsert „Kiili vanamuusikaansambel 20“	Padise kloostri. Sisepääs muuseumipiletiga.

Teater
ESITLUB

TOVE APPELGREN

MAJAKAVAHI TÜDRUKUD

Draamakomöödia kahes vaatuses

Lavastaja: IVO EENSALU
Kunstnikud: KARMO MENDE, ANNE-MAI HEIMOLA
Valguskunstnik: RENE TOPOLEV
Osades: ANNE VEESAAR, TRIINU MERISTE,
MERLE PALMISTE (Eesti Draamateater)

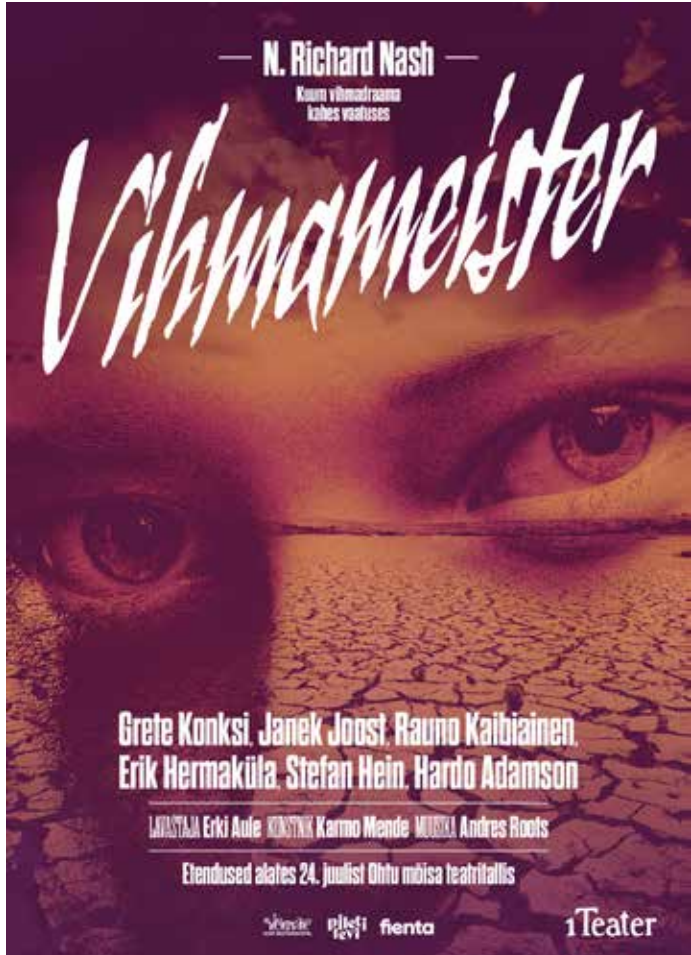
OHTU MÕISA TEATRITALLIS
03.07 - 21.07.2023

— N. Richard Nash —
Kuu viimastsaana
kahes vaatuses

Vihmameister

Grete Konksi, Janek Joost, Rauno Kaibiainen,
Erik Hermaküla, Stefan Hein, Hardo Adamson

LAVASTAJA Erki Aule KUNSTNIK Karmo Mende MUUSIKA Andres Roots

Etendused alates 24. juulist Ohtu mõisa teatritallis

Laulasmaa Laa – Rohevalikute praktikaprogramm laadale tulijale

Juuli teisel laupäeval oled oodatud Laulasmaale. Selleks, et see päev hästi laabuks, pane kirja kuupäev: 8. juuli kell 11-16.00, koht Laulasmaa.

Paki valmis rohelise laadakülastaja kott: mille minimaalne sisu võiks olla tops. Geenius tasemel on kaasas ka taldrik, lusikas, kahvel. Nuga on lubatud kotti panna ainult täisealistel tagajärgede eest vastutusvõimelistel kodanikel.

Transpordi osas ole valiv: vali roheline liikumisviis.

Hinda esmalt oma väljavaateid laadale pääsemiseks ühistranspordiga. Kui ilmneb, et see on selgelt võimatu, mine kauple naabriga. Hea oleks valida naaber, kes muidu ilmutab vastumeelsust laadale minemise osas, kasuta oma ärarääkimise kunsti. Räägi välja ratas või käru. Veelgi parem, kui saad kaasa naabri, kellega ka jalgsi minek oleks uus liikumisharjumus kogu eluks.

Tulles vastu soovijatele: võite tulla ka veesõidukitega, mille parkimiseks kasutage Lohusalu Sadamat või LaSpa randa.

Kilekotid on sellel üritusel saatanast, kui võtad kodust kaasa oma koti laadaostude jaoks, oled andnud juba sõrme ja rohemaailm on ka sinu jaoks avanenud.

Pane tähele! Laadal on valvel roheprügi inspektorid, kes annavad sulle lahkelt meeldejääva õppetunni, kui kodune praktika pole veel rakendunud ja ilmneb puudujääke. Õppetund leiab aset laadapäeva lõpus ja garanteerib oskused kogu eluks.

Lisaks on terviseametiga kooskõlastuse ja rahastuse ootel uus erakordne pilootprojekt ühekordsetest isikukaitsevahenditest loobumiseks, et tagada rohepöörde raames väikeste omavalitsuste rahvaarvu jätkusuutlik tõus.

Aga nagu alati, on ka sel aastal lastele tasuta batuudid ja teatrietendus, lisaks on palju muud lahedat tegevust kõigile külastajale. Rohkelt laadakaupa aiast, metsast ja merelt. Ürituse läbiviimist toetab Lääne-Harju vald.

Ajakohaseid laada teateid leiata Laulasmaa Laa facebook lehelt või infostendidelt.

Kohtumiseni Laulasmaa Suvelaadal!

MTÜ LAULASMAA NAISKOND

Infoks valla jaanipeo külastajatele

- Jaanipidu ja ka teised avalikud sündmused meie vallas toimuvad edaspidi ühekordsete nõude vabalt. Nii vähendame jäätmeteket, plastireostust ja hoiame keskkonda.
- Valla korraldatavatel sündmustel on ühekordsed nõud asendatud korduvkasutatavate topside ja taldrikutega. Tänavusel jaanipeol kasutame Ringo pandisüsteemi. See toimib selliselt, et sööki-jooki ostes lisandub selle maksumusele pandinõu tagatisraha. Kui tagastad kasutatud nõud peopaigas olevasse telki või nõude kogumise masinasse, saad kogu pandiraha täies ulatuses tagasi. Ringo peseb korduvkasutatavad nõud puhtaks ja taaskasutab neid järgmistel sündmustel.
- Söögi ja joogi müüjad on valmis serveerima ka külastaja enda poolt kaasa võetud anumatesse. Seega võid jaanipeole tulla kasvõi enda nõudega!
- Pöörame tähelepanu ka prügi ja jäätmete tekkele – need kogume liigiti!
- Joogivett saab peopaigas spetsiaalselt veepaagist.
- Korraldajad tänavad, et hoolid keskkonnast!

Lääne-Harju Kultuurikeskus

LaulasmaaOTT
OTSE TOOTJALT TARBIMISE

**IGAL REEDEL KELL 17-19
LAULASMAA KOOLI EES**

VÄRSKED JUURIKAD, KÖÖGIVILJAD,
LEIB, PIRUKAD, KOOGID, HOIDISED,
SUITSULIHA, KALA, KALATOOTED,
MUNAD, VAHVLID, KÜPSISED, MESI,
MAHLAD, KALI, KOMMID, VEIN,
KÄSITÖÖ JA PALJU MUUD

OTSE TOOTJALT TARBIMISE!
TOETA EESTIMAIST, SOETA EESTIMAIST

Tere tulemast looduskaunisse Kloogaranda!

Meil on suur rõõm teatada, et 1. juunist kuni 31. augustini pakuvad hooajalist kaubandust kuus suurepärasest toitlustusettevõtet:

Alal nr 1 tegelevad oma meisterlikkusega Grillheaven OÜ ja Toit Autost OÜ, pakkudes teile suussulavaid gurmeeburgereid, suitsukala, kuivatatud kalatooteid, snäkke, suhkruvatti, alkoholivabu karastusjooke ja lahjat alkoholi.

Alal nr 2 loob toiduelamusi JT Kaubanduse OÜ, pakkudes erinevate täidistega tervislikke wrappe, bataadi- ja kollase oa friikaid, värsket puuvilja ja soolakurki. Maiasmokale pakutakse churroseid soolakaramelli kastmes, minipannkooke, käsitöölironaadi ja naturaalseid mahlu. Ahvatleva maitseelamusena saab osta Rosenberry käsitööjäätsi!

Alal nr 3 on tegutseb Rannalahendused OÜ, pakkudes sooja toitu, wrappe, kohalikku mahetoitu, külmi suppe, puuvilju, karastusjooke ja lahjat alkoholi. Paremaks teekonnaks rannamõnudesse on nad sulle loonud tõelise elamuse!

Alal nr 4 on Jäätisekiosk OÜ, kus saad nautida mitmekülget valikut lahtistest jäätistest ning Regati jäätist.

Alal nr 5 toob Justesse Group OÜ sulle rõõmu batuudiga. Hüppa ja naudi unustamatuid elamusi!

Kloogaranda jõudmiseks on loodud hea ligipääsetavus. Rannas on mugav jalgrattaparkla, kuid kui eelistad reisida autoga, siis uues parklas on piisavalt parkimiskohti, et tagada sujuv saabumine ja lõõgastav päev rannas. Kloogaranda pääseb ka rongiga, võimaldades sul mugavalt ja kiirelt jõuda sihtkohta. Ka vaegliikujad pääsevad mööda laudteid rannani.

Lisaks sellele hoolitseme ühiselt puhta ja jätkusuutliku keskkonnast. Käitume keskkonnasõbralikult, selleks asuvad müügikohtade juures vastava märgistusega jäätmete liigiti kogumise prügikastid.

Imetle kauneid maastikke, koge võrratuid toiduelamusi, võta iga hetk suvesoojust ning loo unustamatuid suvemälestusi Kloogarannas!

KÄTI TEÄR-RIISAAR
arendusnõunik

KEILA-JOA RIPPSILDADE KONSERT
5. AUGUST KELL 17.00

KADRI VOORAND 4

Raul Ojamaa (kitarr)
Marti Tärn (bass)
Ahto Abner (trummid)

Ootame teid Keila-Joa pargis

SISSEPÄÄS
TASUTA!

LÄÄNEHARJU VALD

Re STUUDIO ROHELAAGER KLOOGAL
7-10.AUG KELL 10-16

ROBOTOIKA
MAASTIKUMÄNG
PERMAKULTUUR, KOMPOSTIMINE
LIKUMINE & MEESKONNATÖÖ

TÄASKASUTUSTÖÖTOD
SOKNIKKUDE & LAMBIKUPLITE
MEISTERDAMINE
ELEKTRITÖÖTUBA

7-12 AASTASELE
LÄÄNEHARJU KULTUURIKESKUSE KLOOGA MAJAS

LEANFO JA REGISTREERIMINE
WWW.RESTUUDIO.EE
55522226

LÄÄNEHARJU VALD

Alti süda, ärka silm!

KELLADE KUMIN
7. juulil 2023 kell 19 Paldiski kirikus

Inna Lai - kantaalid, Pille Mõnson - orel

Kaarel Põrsel, Saiaar Soosaar, Piretla Kops, Perttu

Ettepanek: E. Sõõre

LÄÄNEHARJU VALD

21. MATSALU LOODUSFILMIDE FESTIVAL
21st MATSALU NATURE FILM FESTIVAL

Lihulas 20-24.09.23

Üle Eesti 25.09-01.10.23

MAFF

matsalufilm.ee

25.09-01.10.2023 21. Matsalu loodusfilmide festival Padisel - Linastused Padise kloostri, külustuskeskuses ja rahvamajas.

FOTO KRISTIINA VÄHK

Laulasmaa Kooli 15.lend

RAUNO PÕLD

Olen Laulasmaa Koolis äsja tööd alustanud ja milline pidulikkus – saan olla tunnistajaks kooli 15. lennu pesast välja lendamisele. Selle pundiga oli mul rõõm töötada koos vähesed eesti keele ja kirjanduse tunnind, kuid ühe sain ma selgeks kohe – see kamp on täis omanäolisi inimesi, kellelt saame näha suuri tegusid. Nende puhul õhkub tugevat ühtehoidvust. See paistis silma ka vahetunnis, kooli koridoris, kui veedeti mõnusasti aega ka teiste koolikaaslastega. 29.mail toimus nende jaoks viimane koolipäev ja seda klassika-

lisest koolipäevast erilisemalt. Ennast oldi toredalt lapsepõlve meenutades põlvpüks-tesse ja seelikutesse riidetud ning kaissu nostalgiline mänguasi haaratud. Päeva esimeses pooles korraldasid klass nooremad lõpetajate 3-tunnise erilise koolipäeva, mis ennekõike keskendus veel tiimi ühtsuse testimisele. Peale seda oli tore näha, millise rõõmuga tervitas koolipere peatselt pesast lendavaid, kui uhkelt sammus paar – esimese aasta koolijüts käsikäes lõpetava noore inimesega kohtumisele kooli saali.

Tänati üksteist vastastikku – koolipere lõpetajaid ja lõpetajad kooliperet. Oli tantsu,

laulu, naeru ja ka pisaraid. Kõlama jäi tore tunnustus meie matemaatikaõpetaja Siirile, sest oma meenutustest toodi just teda ja tema matemaatika tunde eriliselt välja, nimetades õpetajat üheks oluliseks toetajaks. Vaadates neid noori rõõmsalt ja lehitvates saalist lahkumas, tundsin äkisti, et tahaks kangesti anda endast tükikese igale ühele, et näha nende edasist teed, suuri ja olulisi otsuseid ja tabada ka neid väikeseid hetki, kui mõeldakse tagasi oma põhihariduse elamusele – Laulasmaa Koolile.

Soovime noortele ainult jõudu ja ärksat meelt lõpueksamiteks! •

Padise Lasteaed osales kogukonnaprojektis “Liikluslinnak lasteaeda”

Padise Lasteaia õueala oli mai alguses saginat täis – liikuspäevaga avati kogukonnaprojekti raames sündinud liikluslinnak.

Idee eestvedajaks oli lapsevanem Katri Järvsaar, kes kirjeldab projekti järgnevalt: „Meie idee oli teha lasteaia õuealale liikluslinnak, kus oleks lastel huvitav ratastega sõita ning võimalus tutvuda liiklusmärkidega. Jagasime oma ideed Padise Lasteaiaiga, kus meie ideega kohe ka kaasa tuldi. Pakkusime sama varianti ka Lääne-Nigula valla Martna lasteaiale.“

Alustuseks värskendati õueala teemärgised ning seejärel paigaldati juurde liiklusmärgid. Nüüd on lasteaia õuealal ülekäigurajad, ringtee, „anna teed“ ning bussipeatuse märgid.

Piirkonnapolitsei Aile Kask viis liikluslinnaku avamise raames läbi koolieelikutele liiklustunni, kus üheskoos tuletati meelde kuidas kiivrit õigesti peas kanda, harjutati jalgrattaga liiklemise põhitõdesid ja tutvustati liiklusmärke. Politsei ja

Padise lasteaia lapsed politseiga

gas lisaks teadmiste lastele ka kodarahelkureid ja rattakellasid.

Laste tagasiside oli tänutunnet täis ning rõõmukilkeid kostus üle õue. Projekti eestvedaja Katri Järvsaar tagasisidest: „Intervjuerisin ka ise lapsi, et kuidas neile päev meeldis ning sain väga positiivset tagasisidet. See siiras rõõm tekitas väga hea tunde, et see meie pro-

Lapsed ringteel teadmisi omandamas

FOTOD TRIINI MERILA

jekt tõesti lastele meeldis ja korda läks.“

Kogukonnaprojekti toetasid ettevõtted AS Signaal, Inten OÜ ja Dumont OÜ, tänu kellele sai lasteaed endale uue jooksuratta ja erinevaid rattakiivreid.

Sama projekti raames sai Risti Kooli lasteaed uued tõukerattad ja kiivrid. •

TRIINI MERILA ja KATRI JÄRVSAAR

Maaomanikud Tšehhis korraldavad metsakümblysi

Lääne-Harju Koostöökogu delegatsioon koges Tšehhis metsakümblyse ja loodusmatkade võlu, mille korraldamine on üks maamajandusettevõtete konkursentsivõime võimalusi.

Metsateraapia on ravi (sekkumine), mille eesmärk on looduse abil parandada inimeste tervist. Sensoorsed kogemused metsakeskkonnas – **metsakümblys** – on metsateraapia üks olulisemaid komponente. Laialt levinud oletus on, et metsakümblys on metsateraapia sünonüüm, kuid Rootsi teadlaste sõnul see nii ei ole. Metsakümblys hõlmab looduses viibimist ja metsaga suhtlemist, et saavutada vaimse ja füüsilise tervise paranemist. See praktika on üha populaarsemaks muutunud, eriti suuremates linnades, kus inimesed otsivad võimalusi loodusega ühenduse loomiseks ja stressi leevendamiseks.

Metsakümblys on suurepärase viisi looduse nautimiseks ja värskes õhus liikumiseks. Lisaks sellele on tehtud uuringuid, mis näitavad, et metsas viibimine vähendab kortisooli taset kehas ning parandab immuunsüsteemi toimimist.

Metsakümblys hõlmab mitmeid erinevaid tegevusi, nagu metsajalutuskäigud,

FOTO MARI TUVIKENE

puude vaatlemine ning katsumine ja looduse helide kuulamine. Need tegevused aitavad inimestel lõõgastuda ning võtta aega iseendale ja oma mõtetele. Tšehhis pakutakse ka spetsiaalseid metsakümblyse programme, mis hõlmavad erinevaid tegevusi nagu meditatsioon, jooga ja loodusteadlikkuse suurendamine. Need programmid on suunatud inimestele, kes otsivad sügavamalt kogemust ja soovivad kasutada looduse terendavat jõudu.

Tšehhi Vabariigis on mitmeid looduslikke kohti, mis sobivad suurepäraselt metsakümblyse jaoks. Näiteks Šumava rahvuspark, mis asub Lõuna-Tšehhis, on kodus mitmetele metsaradadele ja vaatlusplatvormidele, mis pakuvad suurepäraselt võimalust looduse nautimiseks ja mõtete korrastamiseks. Lisaks on Tšehhi Vabariigis palju teisi looduskundeid kohti, nagu Krkonoše mäed ja Žďárské vrchy looduskaitseala.

Kokkuvõtteks võib öelda, et metsakümblys on suurepärase võimalus looduse nautimiseks ja vaimse tervise parandamiseks. See on lihtne ja loomulik viis stressi leevendamiseks ning tasakaalu saavutamiseks enda ja looduse vahel. Metsakümblys aitab tõsta teadlikkust metsade olulisusest ja vajadusest hoida puid linnalähistel aladel, selle asemel et luua taristu või individuaalelamud metsade asemele. •

MARI TUVIKENE

Erasmus+ Elu enklaavides projektis osaleja

Paldiski Ühisgümnaasium osaleb põnevas enesearendamise projektis

Paldiski Ühisgümnaasiumi tiim osales 9. mail Laulasmaa kogukonnas avalöögi saanud Erasmus+ koostöö-projektis Designers of Inclusive Tolerance ehk lihtsalt DO IT. Projekti eesmärgiks on sallivuse ja kaasamise suurendamine koolis.

KÜLLI LIEBERT, KRISTEL DITMANN
koolitajad / koordinaatorid

Paljud koolid on liitunud erinevate programmidega, mis keskenduvad diskrimineerimise, kiusamise ja vihakõne vähendamisele, kuid antud projekti fookuses on hoopis inimese enda sisemaailm. Koolituste käigus saavad osalejad vaadelda oma emotsioone, hirme, väärtusi ja suhtlemismeene ning õppida tehnikaid oma vaimse tervise eest hoolitsemiseks, teadlikuks suhtlemiseks ja ühenduse loomiseks teistega. Selliste tegevustega loodame suurendada inimese rahulolu iseendaga ja luua turvaline keskkond, kus igapäev uni kaalsust väärtustatakse, soodustatakse ausat eneseväljendust ja hinnanguvabadust ning välditakse omavahelisi võrdlusi.

FOTO ELSA BARMATHANASI

>>> LK 15

Lasteaedade projektid on edukad

2021. a septembrist 2023. a märtsini viidi Laulasmaa Kooli lasteaedades ellu Erasmus+ projekt „Muutunud õpikäsituse rakendamine Laulasmaa Kooli lasteaedades“ („The implementation of the changed concept of learning in Laulasmaa School kindergartens“).

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Nordplus

Erasmus+

Projekt oli rahastatud Euroopa Komisjoni poolt ja selles osalesid Laulasmaa, Klooga ja Lehola lasteaia töötajad. Projekti eesmärkideks oli ühtlustada lasteaia õpetajate, õppejuhtide ja teiste haridustöötajate visiooni lapsekesksest õpetamisest. Õpikäsituse järgselt saavad lapsed õppeprotsessi suunata vastavalt oma huvidele ja tunnevad õppimisest suuremat rahulolu ning õpetajad oskavad järgida õppeprotsessis laste huve. Õpetaja dokumenteerib õppeprotsessi vastavalt, annab selle põhjal vanematele tagasisidet ning see aitab muuta ka koostööd lapsevanematega mitmekesisemaks.

12. novembril 2021 toimus Reggio Emilia pedagogikat tutvustav loeng, kus Tabasalu Teelahkme Lasteaia direktor Anneli Laaman tutvustas Reggio Emilia põhimõtteid ja nende rakendamist Tabasalu Teelahkme Lasteaias, kus seda meetodit on praktiseeritud pikemat aega.

27.03 – 05.04.2022 osalesid Laulasmaa Kooli lasteaedade haridustöötajad projekti põhitegevuses, milleks oli „Projektõpe ja Reggio Emilia meetod lasteaiais“ kursus Milaanos, Itaalias. Kursusel osalejad õppisid tundma Reggio Emilia meetodi ajalugu

Õpperändest osavõtjad külastavad kooli Milanos

FOTO ERIKA ELISSAAR

ja põhimõtteid ning said külastada kohaliku kooli, kus seda meetodit praktiseeritakse. Külastati ka Reggio Emilia linnas olevat Malaguzzi keskust. Osalejad arutlesid meetodi rakendamise üle ning said koolitajalt väärtuslikku kogemuspõhist infot, niiviisi said õpetajad kogu meetodist põhjaliku teoreetilise ja praktilise ülevaate.

Tagasiside koolitusel oli järgmine: õppeprotsessis on oluline tegutsemine koos täiskasvanuga, kus antakse ka lapsele võimalus ise avastada ja luua. Lisaks hakkasid õpetajad rohkem ennast analüüsima, said põhjalikke teadmisi projektõppe võimalustest lastega ning planeerimise ja dokumenteerimise protsessi kaasata rohkem lapsi.

Lastega viidi läbi grüpiintervjuud 2022-2023, kus selgus, et lastel on palju erinevaid vahendeid ja võimalusi erinevate tegevuste läbiviimiseks. Projektis osalenud lasteaedade õpetajate seas viidi 2021-2023 läbi ka küsitlus, mille abil selgitati, kuidas muutunud õpikäsitust Laulasmaa Kooli lasteaedades rakendati. Õpetajate küsitluste tulemused näitasid, et projekti käigus on suurenenud ühtne arusaam nüüdisaegsest õpikäsitusest nii rühma kui lasteaia tasandil. Rühmas läbiviidavad õppe- ja kasvatustegevused on lapsekessemad ja pedagoogilist dokumenteerimist kasutatakse rohkem.

Erasmus+ projektis osalemine andis palju mõtteid edaspidiseks tööks lastega ja juba oleme saanud rahastuse kahele uuele rahvusvahelisele NordPlus projektile, mis algavad 2023. a septembris. Üks projekt („Väikesed sammud tuleviku heaks“) keskendub lasteaialaste kaasamisele loodusrikke säilitamisele, säästlikule tarbimisele ja elukeskkonna parendamisele. Teine projekt („Kuula last“) võtab tähelepanu alla laste õiguste kaitsmise. NordPlus projekte rahastab Põhjamaade Ministrite Nõukogu. ●

ÜLLE KRABO

Laulasmaa lasteaia õppealajuhataja

Rahvatantsupäev

Laulasmaa Kooli lasteaia õuel peeti 24. mail tore rahvatantsupäev pea 300 osalejaga.

Lasteaialastele esinemisvõimalust pakkuv ja meie tantsupeokultuuri tutvustav pidu toimus Laulasmaal juba 13. korda. Seekord oli lisaks Laulasmaa Kooli lasteaedade lastele tantsulapsi kohale sõitnud Tallinnast, Haapsalust, Kurtnast, Kiiult ja mujalt.

Pidu algas uhke rongkäiguga, millele elasid kaasa lapsevanemad ja Laulasmaa lasteaia pisemad lapsed. Seejärel tantsiti rahvamuusikaansambli Möllav Meri saatel traditsioonilisi rahvatantse ja mängiti pärimuslikke laulumänge. Imeilusat ja südamlitku pidu jääb kõigile osalejatele meenutama rahvatantsupäeva rinnamärk. Rõõmsad tantsijad ja juhendajad jäävad nüüd ootama järgmist pidu! Pidutoetasid Lahepere Kultuuriselts ja Eesti Kultuurkapital. ●

ÜLLE KRABO

Õppealajuhataja Laulasmaa Kooli lasteaiais

FOTO ANU KRABO

<<< LK 13

Laulasmaal läbi viidud õppemooduli teema oli eneseteadlikkus. Uuriti oma põhiväärtusi, sisemisi protsesse, piiravaid uskumusi, rolle ja palju muud. Koolitus oli eksperimentaalne, kus kasutati mitmeid alternatiivseid praktikaid, sealhulgas silmaklappidega tantsu, meditatsiooni, visualiseerimist, kehatöö praktikaid, eneseanalüüsi. Koolitajate suureks rõõmuks olid osalejad avatud meele ja proovisid meelsasti uudseid tehnikaid.

Tagasiside näitas, et meeldejäävaim sündmus oli vaikuse õhtusöök ehk söögi valmistamine, õhtustamine ja koristamine täielikus vaikus. Sellise praktika eesmärgiks oli näidata, kui palju võib endas uut avastada

ja loovust arendada, kui sõnu ei saa kasutada ja ümberringi valitseb haudvaikus.

Loodetavasti inspireerib vaikuse õhtusöök meie partnerkoolide õpetajaid aegajalt läbi viima sõnadeta kunsti-, kokandus-, käsitöö- ja kehalise kasvatuse tunde, et võimaldada õpilastel ennast rohkem avastada keskkonnas, kus puudub väline müra ja tekib võimalus märgata oma sisekõnet ja sisemaailmas toimuvat ning õppida, kuidas rahu luua enda sees.

Koolituse üheks kõrghetkeks oli ka Paldiski Ühisgümnaasiumi külastus. Eriti huvitav oli näha kaablrullidega "sisustatud" ja õpilaste poolt kohandatud õuesõppe klassiruumi ning ilmavaatlusjaama. Üllatushetke pakkusid merevaatete klassis

vaikselts omapead töötavad õpilased.

Projektis osalevad õpetajad rõõmustasid erilisel võimaluse üle kolleegidega kogemusi ja infot vahetada – see valmistab neile palju äratundmis-, aga ka avastamisrõõmu.

Sündmust toetas kaunis maikuu ilm ja võimalus külastada maailmakuulsa Arvo Pärdi muuseumi, kus ühe kreeka muusikaõpetaja pillimäng hinnalisel klaveril täitis hetkeks kõik ruumid ja südamed.

Kogu koolitusprotsessi jäädvustas videoforumaadis Paldiski Ühisgümnaasiumi multimeediatiim, kes reisib edasipidi kaasa Rumeeniasse, Kreekasse ja Portugali. Projekti tulemusena valmib efektiivsete praktikate kogumik (e-raamat) koos illustreeriva videomaterjaliga. •

Kunst kolib aeda!

Laupäeval, 8.juulil kell 12.00 avab kunstnike suguvõsa Tõnu Smidt, Ivi Smidt ja Mirja-Mari Smidt kolmiknäituse "Kunst kolib aeda" Kloogarannas Treppojal, Muru tee 8 asuva kinnistu aias.

Kaheks päevaks on külastajatele avatud aed koos skulptuuride, keraamika, maalide ja graafikaga. Võimalus on piiluda ateljeesse ning tutvuda kunstnike tööprotsessidega. Tõnu Smidt (s.1950 Tartus) on loodusfotograaf ja skulptor, hariduselt kunsti- ja tööõpetuse õpetaja. Tema meelismaterjaliks on graniit, tamme- ja saarepuu. Tõnu on aegade jooksul (peamiselt Laulasmaa metsadest) kokku kogunud jändrikke puujuurikaid ning neid siis omatahtsi ümber kujundanud – lihvides, värvides ja lõigates. Aeganõudev kujuritöö sobib hästi Tõnu meditatiivse loomuse ja põhjalikkusega. Tema töid võib leida erakogudest Eestis, Taanis ja Saksamaal, samuti kaunistavad Tõnu meisterdatud hauakivid mitmeid kalmistuid.

Ivi Smidt (s.1951 Keilas) on hariduselt inglise filoloog. Laulasmaa külast pärit Ivi on pühendanud suure osa oma elust jaapani lilleseade – ikebana harrastamisele ning keraamikaõpingutele. Rohelistest sõrmedest annavad tunnistust ka Ivi kujundatud kiviktaimla, rodoaed ning värvikirev peenramaa. Ivi Smidt'ilt on väljas ka taimevärvikudumid, kõrgkuumusel põletatud vaasid ja serveerimisalusel. Aianäitus on kui kokkuvõtte pikast loometööst ning püüd ehitada silda pealtnäha erinevate loomenatuuride ja -stiilide vahele. Kõiki kolme inimest sobib iseloomustama sõna: keskkonnatundlikkus. Aias on puhkamiseks ka sireli- ja männialused istumiskohad, mida pererahvas ise nimetab "kohvikuteks".

**AIANÄITUS ON AVATUD 2 PÄEVA:
8.juulil ja 9.juulil 2023, kl 12-20.00.**

Olete südamest oodatud!
Treppojale sõidavad Tallinnast bussid 127, 127a, ja 128 - peatus Kloogaranna noortelaager.
Keilast toob kohale buss nr. 110 ning liinil Tallinn-Paldiski-Tallinn sõidab buss 145, peatuseks Treppoja teerist. (Teeristist tulijail tuleb mööduda Treppoja poest ja Treppoja sillast, jalutuskäik kestab ca 30 min)

Mirja-Mari Smidt (s.1977 Tallinnas) seob oma ekspressiivsetes maalides maiseid ja naturaalseid materjale erinevate võtetega. Tema suuremõtmelised maalid, joonistused ning sega- ja autoritehnikas tööd on väljas Treppoja aias ja ateljees. Mirja-Mari töid leidub erakogudes Rootsis, Eestis, Saksamaal ja USA-s ning Vabagraafikute Ühenduse kunstikogus. •

Elron tihendas Läänesuuna sõiduplaani

Elektrirongide liikumise kiirus Tallinna-Keila, Tallinna-Kloogaranna, Tallinna-Paldiski ja Tallinna-Turba liinidel on pärast raudtee remonttööde lõppu taastunud. Elron on Läänesuuna tipptunni graafikusse lisanud ka uusi väljumisi.

„**R**audtee remonttööde tõttu on rongiliiklus Läänesuunal olnud pikalt häiritud ja sõidugraafik pidevas muutuses,“ ütles Elroni müügijuht Ronnie Kongo. „Nüüdsest on aga Tallinna suunal rongiga liiklejal võimalik taas kiiresti soovitud sihtpunkti jõuda ja vältida linnas teetööde tõttu tekkivaid ummikuid.“

Hommiikul tipptunnil sõidavad Elroni rongid Keila-Tallinna lõigul iga 15 minuti tagant. „Nii tihedat ja mugavat rongiliiklust

ei ole Keila, Saue või Laagri inimesed varem nautida saanud. Reisija jaoks on väga oluline ka see, et rongid sõidavad ühtlaste intervallidega – hommikul tipptunnil iga 15, õhtusel tipptunnil iga 20 ning muul ajal iga 30 minuti tagant,“ lisas Kongo.

Elroni ajakohased sõiduplaanid leiab www.elron.ee. Rongiinfot jagab tasuta ööpäevaringne kliendiinfo telefon +372 616 0245.

AS EESTI LIINIRONGID

FOTO WIKIMEDIA

Fitnessi võidud tulid Lääne-Harju valda

Lääne-Harju valla sportlane Elisabeth Atamanski võistles kulturismi ja fitnessi Euroopa meistrivõistlustel ning võitis äärmiselt tihedas konkurentsisis 2x Euroopa meistritiitlit - juunioride bikiinifitnessis ning naiste bikiinifitnessis.

Samuti võistles Elisabeth ka oma paarilise Hendrik Kalmega Fit Pairi kategoorias ning võitsid pronksmedali. Euroopa meistrivõistlustelt tuli Elisabeth koju 3 medaliga.

Lisaks võistles ta: 29. aprillil Diamond Cup nimelisel turniiril Tšehhis, kus võitis naiste bikiinifitnessis kuldmedali ning juunioride kategoorias hõbeda. 22.

aprillil Eesti karikavõistlusel, kus võitis juunioride bikiinifitnessis oma pikkuskategoorias kuldmedali ning lisaks võitis juunioride bikiinifitnessi absoluutarvestuses. Naiste arvestuses võitis Elisabeth hõbemedali.

Elisabethi järgmine võistlus – Mr Universe – toimub 20. mail Tšehhis. •

ELERI REINART

„Sporditrall“ Klooga lasteaias

See aasta on kuulutatud liikumisaastaks ning meil on hea meel taaslustada meie kevadist „Sporditralli“, mis tavaliselt toimub aprillikuus, mis on omakorda kuulutatud ka südame kuuks.

FOTOD ERIKA ELISSAAR

Märtsis tundus, et talv ei taha niipea meie juurest lahkuda ning otsustasime, et nihutame oma ürituse maikuuks, kuna meie tegevused toimuvad kõik õues. 4 mail saigi teoks meie „Sporditrall“, millest võttis osa kaheksa erinevat lasteaeda: Paldiski lasteaed Naerulind, Paldiski lasteaed Sipsik, Lehola lasteaed koos Karjaküllast Mesimummide rühmaga, Laulasmaa lasteaed, Risti lasteaed, Keila lasteaed Miki ja Keila lasteaed Rukkilill. Klooga lasteaia majast võtsid kõik kolm rühma osa: Oravapõnnid, Päikesejänkud ja Mürakarud.

Lapsed lustisid lasteaia õuealal koos oma rühmaga, kus neil oli vaja läbida 10 tegevuskeskust. Keskustes olid erinevad ülesanded lastele, mis nõudsid lastelt erinevaid oskusi: tähelepanu, osavust, tugevust, julgust, täpsust ja üksteise mõistmist. Aga kõige enam

oli meil heameel pakkuda lastele isetegutsemist, avastamist ja rõõmu. Suured tänud osavõtjatele, meil oli koos vahva. Meile valmistas suurt rõõmu lisaks see, et kõik külalised soovisid lahkudes, et saaks taas meie juurde lustima tulla.

Soovime tänada meie „Sporditralli“ suurt toetajat AS Pinust, kes varustas lapsi puu- ja kõõgiljadega.

Soovin tänada ka kogu Klooga lasteaia maja kollektiivi, kes aitasid korralda lastele ühe toredate liikumist võimaldava päeva, mis oli ka meie maja lastele natuke teistmoodi liikumist võimaldav päev. Soovin kõigile mõnusat liikumisaastat! •

ERIKA ELISSAAR

Laulasmaa Kooli, Lehola ja Klooga lasteaia õppejuht

Peale võistluslikku sportimist lõbustas Pipi lapsi erinevate tegevustega

FOTO J. MIHHINA

Lääne-Harju lasteaedade esimene suur spordipäev

17. mail olid Vasalemma Põhikooli staadionile kogunenud Lääne-Harju valla 7 lasteaeda: Harju-Risti, Padise, Rummu Lepatriinu, Vasalemma Sajajalgne, Laulasmaa, Paldiski Sipsik ja Paldiski Naerulind. Toimumas oli esimene Lääne-Harju valla lasteaedade spordifestival.

Päev algas piduliku risvistusega, kus anti lastele ja õpetajatele teada, mis neid sellel päeval ees ootab. Lapsi tervitas vallavanem Jaanus Saat. Soojendusvõimlemine toimus Rummu lasteaia liikumisõpetaja Liina ja abilise Pipi juhendamisel.

Kokku oli spordifestivali kavas viis ala, kus võistlesid igast lasteaia 10 last: pendelteatejooks, õpetajate osavusjooks, tüdrukute osavusjooks, poiste kõievedu ning teatejooks staadioniringil.

Esimene ala lastele oli pendelteatejooks. Sellel alal olid kõige kiiremad Paldiski Naerulind lapsed. Teise koha sai Padise ja kolmanda koha Harju-Risti lasteaed.

Õpetaja on lastele eeskujuks kõigis tegevustes, ka jooksualal. Teise alana oli kavas õpetajate osavusvõistlus. Selles oli kõige osavam Laulasmaa lasteaia õpetaja, teise koha sai Paldiski Naerulind ja kolmas oli Padise lasteaia õpetaja.

Järgmisena oli osavusvõistlus tüdrukutele. Tüdrukute ülesandeks oli kanda raskuspall raja keskel olevasse rõngasse, joosta veidi maad edasi, teha seal koha peal kümme hüppenõoriga hüpet, tagasi joostes võtta kaasa raskuspall ja anda see kaaslaste-

le edasi, kes läks omakorda enda etteastet sooritama. Kiiremaks osutusid sellel alal Rummu lasteaia tüdrukud, teiseks jäi Naerulind ja kolmandaks Harju-Risti tüdrukute võistkond.

Neljandaks alaks oli poiste kõievedu. Võistlesid igast lasteaia viis poissi, kes pidid vastasvõistkonna ära tõmbama. Kõige tugevamaks osutusid Paldiski Naerulinnu poisid. Teise koha sai Padise lasteaed ja kolmanda koha sai Harju-Risti lasteaia poisid.

Viimane ala oli meeskondlik teatevõistlus staadioniringil. Igast lasteaia osalesid kaks poissi ja kaks tüdrukut ning viimase vahetuse jooksis õpetaja. Sellel alal oli kõige kiirem Rummu lasteaia võistkond, teise koha sai Paldiski Naerulind ja kolmandaks jäi Harju-Risti lasteaed.

Päeva lõpuosas, kui žürii võitjaid välja selgitas ja auhinnad välja pandi, tegi Pipi koos lastega staadionil vahvaid ringmänge ja tantse. Spordipäeval osalemise eest sai iga lasteaed kringli ning ala võitnud lasteaed võttis endaga kaasa võidukarika. Iga laps sai medali ja meeneid täis sussikoti. Lastele saatis omapärsed medalid Maratlon 100 ning päeva tegi veelgi meeldivamaks loosiauhinnad.

Meeleolukas kõievedu, kus katsusid rammu Rummu lasteaia poisid

FOTO KATRE SAAR

Kuna ilma kohtuniketa ei saa ühtegi tulemust kirja, siis tänane meeldiva koostöö eest Vasalemma Põhikooli õpetaja Irjat ja 8.klassi õpilasi, kes aitasid ürituse läbi viimisele kaasa.

Tänane Lääne-Harju Spordikeskust Jürgen Leppa ja Tiit Tikenbergi abi ning koostöö eest.

Suur tänu Liina, Ave, Elin ja Merilin, kes aitasid seda mõtet teostada ning abis olid. ●

SIGNE VAIKLA

Rummu Lasteaed Lepatriinu direktor, laste spordifestivali korraldaja ning eestvedaja.

LÄÄNE-HARJU VALLAVALITSUSE TEATED

Lääne-Harju Vallavalitsus on algatanud 23.05.2023 korraldusega nr 351 detailplaneeringu Lääne-Harju vallas Lohusalu tee 101 (katastritunnus 29501:001:0221) katastriüksusel.

Planeeringuala suurus koos lähialaga on 9779 m². Lohusalu tee 101 katastriüksus asub Keila valla üldplaneeringu põhijoonisel 2A planeeringukohustusega alal, mille juhtotstarve on suvilakruntide maa. Lohusalu tee 101 katastriüksus piirneb põhjas 11395 Laulasmaa-Lohusalu tee (katastritunnus 29501:007:0257) transpordimaaga, idas Lohusalu tee 99 (katastritunnus 29501:001:0537) maatulundusmaaga, lõunas Lõuna-Kännu (katastritunnus 29501:001:0222) elamumaa ja läänes Kiviranna tee (katastritunnus 29501:001:0513) transpordimaaga.

Lohusalu küla 101 krundist moodustab 5906 m² metsamaa, 3758 m² on õuema ja 98 m² muu maa. Ehitisregistri andmetel asuvad krundil kahekordne elamu (ehitisregistri kood 116006175) ehitisealuse pindalaga 102.0 m², abihoone (ehitisregistri kood 116006176) ehitisealuse pindalaga 98.0 m², kuur (ehitisregistri kood 116006177) ehitisealuse pindalaga 62 m² ja kasvuhuone 14 m² ehitisealuse pindalaga ning rajatise olmevee käitlussüsteem ja püstitamisel elektri varustuse liitumine. Maa-ameti kitsenduste kaardi andmetel asub krundil veevarustuse puurkaev (registrikood PRK0014911), mille hooldusala on 10 m. Juurdepääs krundile on Lohusalu-Laulasmaa teelt.

Planeeringu koostamise eesmärk on kaasomandi lõpetamine ja krundi jagamine kaasomanike vahel, kruntidele hoonestusala ja ehitusõiguse määramine, juurdepääsude ja tehnorajatiste kavandamine, kergliiklustee jaoks maa reserveerimine ning haljastuse ja heakorra põhimõtete määramine. Detailplaneeringu algatamisel täiendavate uuringute vajadus puudub.

Lääne-Harju Vallavalitsus on vastu võtnud 23.05.2023 korraldusega nr 352 Vasalemma alevikus Tatra ja Ranna tee 19 kinnistute ja lähiala detailplaneeringu.

Planeeritavad kinnistud asuvad Vasalemma alevikus Keila-Haapsalu maantee

(teeregistri nr 17) ja Vasalemma karjääri tee (teeregistri nr 11172) ristmiku lähialas. Tatra kinnistu piirneb põhjas 11172 Vasalemma karjääri tee (katastritunnus 29501:010:0774) transpordimaaga, idas ja lõunas Ranna tee 17c (katastritunnus 43101:001:1192) maatulundusmaa ning lõunas Pae (katastritunnus 43101:001:1250) ja läänes Maanteeääre (katastritunnus 43101:001:0963) sihtotstarbeta maa katastriüksustega. Detailplaneering on üldplaneeringu kohane.

Tatra kinnistu pindala on 36302 m², millest 12164 m² on looduslik rohumaa, 23555 m² metsamaa, 127 m² õuema ja 456 m² muu maa. Kinnistu on hoonestamata. Kinnistut läbivad side maakaabellid. Ranna tee 19 katastriüksuse elamumaa pindala on 3127 m², millest 2695 m² on õuema, 379 m² metsamaa ja 53 m² looduslik rohumaa. Ranna tee 19 krunt on hoonestatud.

Detailplaneeringuga kavandatakse 8 elamumaad, üks ärimaa, üks tootmismaa ja üks maatulundusmaa ning üks transpordimaa krunt. Olemasolevat Ranna tee 19 krundi suurendatakse ja määratakse ehitusõigus elamule ja kuni kolmele abihoonele. Uutele elamumaa kruntidele on planeeritud summaarne ehitusõigus 260 m² või 270 m² ühele pereelamule ja kuni kahele abihoonele. Põhihoone on lubatud rajada kuni 9 m kõrge ja kuni 2 korruselise, abihooned kuni 6 m kõrgused ja 1 korruselised. Ärimaa krundile on kavandatud kaks hoonet kõrgusega kuni 12 m ja summaarse ehitisealuse pindalaga 1700 m². Veevarustus lahendatakse ühise puurkaevu rajamisega, kanalisatsioon on lahendatud kogumismahutitega. Tulekustutuse veevarustuseks tuleb rajada mahutitega veevõtukoht. Olemasolevat sidelahendust muudetakse. Sadevete liigvee ärajuhtimiseks ja kogumiseks rajatakse kraavid ja tiik. Elektri varustuseks rajatakse Ranna tee äärde transpordimaale alajaam.

Detailplaneeringu on kooskõlastanud Päästeamet 28.03.2023 kirjaga nr 72-3.1/2191-2, Maa-amet 05.04.2023 kirjaga nr 6 3/23/5813-2, Transpordiamet 16.05.2023 kirjaga nr 72-2/23/7262-4 ja Elektrilevi OÜ 04.04.2023 kirjaga nr 8014514096, Telia Eesti AS 05.04.2023 kirjaga nr 37797882.

Detailplaneeringu avalik väljapanek toimub 09.06.–25.06.2023 Lääne-Harju Vallavalitsuses, aadressil Rae 38, Paldiski linn ja Vasalemma raamatukogus, aadressil Ranna tee 10, Vasalemma alevik ning valla veebilehel <https://laaneharju.ee/vastuvoetud-detailplaneeringud>.

Lääne-Harju Vallavalitsus on kehtestanud 23.05.2023 korraldusega nr 353 detailplaneeringu Laulasmaa külas Kuusiku tee 16 katastriüksusel (katastritunnus 29501:007:1163).

Planeeritav katastriüksus paikneb Keila valla üldplaneeringu põhijoonisel 2A tiheasustusalal, juhtfunktsiooniks on väikeelamumaa ning Keila Vallavolikogu 23.07.2003 otsusega nr 093/0703 kehtestatud Kõltu maaüksuse maatükk II detailplaneeringu alal.

Kuusiku tee 16 elamumaa piirneb põhjas Kuusiku tee 14 (katastritunnus 29501:007:1161) elamumaaga, kirdes ja idas Kuusiku tee (katastritunnus 29501:007:1202) ning lõunas Kõltu tee (katastritunnus 29501:007:1207) transpordimaadega, läänes Kõltu tee 7 (katastritunnus 29501:007:1134) elamumaaga. Detailplaneering on üldplaneeringu kohane.

Detailplaneeringuga määratakse ehitusõigus elamumaa krundile. Krundile on planeeritud summaarne ehitusõigus 460 m² kahekorruselisele elamule ja kuni kahele abihoonele. Elamu lubatud kõrgus 9 m ja abihoonel 5 m. Parkimine on lahendatud oma krundil. Veevarustus on lahendatud liitumisega ühisveevärgiga. Reovee käitlus on kavandatud biopuhasti baasil. Täpsem reovee kogumise lahendus antakse projekteerimise järgmises staadiumis.

Detailplaneeringu on kooskõlastanud Elektrilevi OÜ 06.10.2022 kirjaga nr 7418071877, Lahevesi AS 24.10.2022 e-kirjaga ja Päästeamet 04.04.2023 kirjaga nr 72-3.1/1524-2.

Planeeringul puudub oluline mõju looduskeskkonnale. Detailplaneeringu majanduslik ja sotsiaalne mõju on positiivne. Detailplaneeringu materjalidega on võimalik tutvuda valla veebilehel <https://laaneharju.ee/kehtestatud-detailplaneeringud>.

Hüpped läksid kõrgeks?

Õnnetuse korral küsi kiirelt abi perearsti nõuandetelefonilt 1220

või +372 6346 630 Eestist ja välismaalt helistades.

Vaata hinnainfo 1220.ee

TERVISEKASSA

Meie valda sündisid

FELIKS JUNDAS
ANASTASIA KORF
NIKA DUBININA
JOOSEP TOLK
STEFAN LUCAS TAMM

EELK Paldiski Nikolai kogudus

juuni 2023

P	04. juuni	11.00	Kolmainupüha missa, jutlusetekst Jh 15:1-10
		11.45	Leerikursuse algus
L	10. juuni	11.00	Loovusering (mõeldud kõigile meisterdamishuvilistele lastele ja täiskasvanutele)
P	11. juuni	10.00-15.00	Paldiski kogukonnapäeva raames kutsutakse kogudus külla
		10.00	Võimalik tutvuda kirikuga, uurida koguduse elu ja olu kohta
		11.00	Palvus
		12.00	Orelikontsert (orelil Aivar Uuk, kontsert on tasuta)
		13.00	Loovusering (mõeldud kõigile meisterdamishuvilistele)
		14.00	Kontsert ROMANTISMIAJASTU MUUSIKA Esineb Olesya Litnevski, klaveril Irina Maslakova, kontsert on tasuta)
			Kella 12.00-14.45 avatud pannkoogikohvik (tulu läheb kiriku akende restaureerimise heaks)
P	18. juuni	11.00	Missa 3. pühapäeval pärast nelipüha, jutlusetekst: Lk 19:1-10
P	25. juuni	11.00	Missa 4. pühapäeval pärast nelipüha, jutlusetekst: Lk 15:11-32
		12.00	Piiblitund (uuritav kirjakohat Jh 15:1-10)

Juunis toimub **heategevuslik kohtumisõhtu** (küläs ajakirjanik Anton Aleksejev)
Osavõttu 5€ akende restaureerimise heaks.

Kohtumisõhtu aeg on veel lahtine, kuid jälgige jooksvalt informatsiooni meie kodulehelt

Külasta ka meie kodulehte paldiski@voog.com ning facebook.com/paldiskinikolai

1. juuni

Helve Mandzolo Paldiski Ühisgümnaasiumi direktor

21. juuli

Marje Kidron Padise Kloostri Külustuskeskuse juhataja

RISTI KOGUDUSE TEATED

Armulauaga jumalateenistused Harju-Ristil
kuu 2. ja 4. pühapäeval kl 13

pühap, 11. juuni kl 13 – jumalateenistus ja piknik
Aru kirikumõisa maadel;

pühap, 25. juuni kl 13 – surnuaiapäeva Risti kalmistul;

pühap, 9. juuli kl 13 – jumalateenistus;

pühap, 23. juuli kl 13 – jumalateenistus;

pühap, 6. august kl 16 – surnuaiapäeva Vilivalla kalmistul;

pühap, 13. august kl 13 – jumalateenistus;

pühap, 27. august kl 13 – jumalateenistus,
teenib õp Ariel Süvari.

Jumalateenistuste **OTSEÜLEKANDED** on jälgitavad
FB/ristikirik ja koguduse kodulehel.

TEELISTE KIRIK – kirik avatud suvekuudel T-P kl 12.30-18. Pääs
torni ja iseteenindavasse tornikohvikusse. Giidiga ekskursiooni
tellimiseks kirjutage risti@eelk.ee

SUVINE LEERIKURSUS algab laupäeval, 8. juulil kl 11 Risti
kogudusemajas. Esimesel kohtumisel lepime kokku kursuse
ajakava. Registreerumine ja info risti@eelk.ee, tel 55649256.

Võtke julgesti ühendust, kui mõtlete kihlusele, laulatusle või
laste ristimisele, kui soovite tulla pihile või vajab hing hoidmist.

TAASKASUTUSKESKUS SÕBRA TUBA Risti vanas koolimajas
avatud N 11-14 ja L 11-16, muul ajal kokkuleppel
tel 53448571 (Maarika), 53583632 (Kaja). Teise ringi riided,
kodutarbed.

Õp ANNIKA LAATS, tel 55649 256, risti@eelk.ee,
FB/ristikirik www.ristikirik.ee

KATUSTE PESU JA VÄRVIMINE

- Hooldus nii kivi-, plekk- kui
eterniitkatustele

- Katuste säilib kauem ja maja
saab värsket välisilme

- Küsi hinnapakumist:

tel. 555 094 76
info@katusehooldus.ee
www.katusehooldus.ee

Katusehooldus.ee
KATUSEHOOLDUS KÕRDA

Arvo Pärdi Keskus pakub tööd
KORISTAJALE
2-3 hommikul nädalas.

Pakume kaasaegsed töövahendeid
ja väärilist tasu.

Huvi korral rohkem infot
telefonil 58141676

Pealt ei paista.

Kindlam on kontrollida.

**TULE RINNAVÄHI
SÕELUURINGULE!**

sõeluuring.ee

Elu on ees

Plaanid ükskord langevarjuhüppe ära teha?
Aga elu võivad olla omad plaanid.

2023. aastal kutsume tasuta emakaealavähi
sõeluuringule naisi sünniaastaga 1958, 1963,
1968, 1973, 1978, 1983, 1988, 1993.

sõeluuring.ee

Elu on ees

ERAKUULUTUSED

Ostan kokku autosid. Sobivad igas seisukorras. Autode arvelt kustutamise. Järgi tulemine puksiiriga.

Telefon 5345 1955.
e-mail autosober@gmail.com

Fekaalivedu kogumiskaevude tühjendus! Helista ja küsi pakkumist tel 53 468 430

Valmistan puidust uksi ja aknaid tel. 5308 7220

Ostan kasutuseta jäänud seisva sõiduki. Sõiduauto, maastur, kaubik. Võib olla rikkega, mitte sõidukorras. Oodatud kõik pakkumised ka nädalavahetusel. Võtan arvelt maha. Järgi tulen puksiiriga. Kohapeal kiire tehing ja vormistamine. Tel 5365 4085 skampus@online.ee

Katuse-, fassaadi-, üldehitus ja viimistlustööd. Kortermajade Renoveerimistööd. Pakume erinevaid lahendusi hoonete ja majade ehitusel. Tel 5352 9476 mehitus@gmail.com

LIIV, KILLUSTIK, MULD, FREESASFALT veoga. Hea läbivus ja manööverdusvõime. Tel. 5079362

I-Vool teostab elektritöid korterites/eramutes. Tel 5333 4464

Ostan autosid, maastureid ja kaubikuid igas seisukorras. Lisaks romude utiliseerimine ja ARK kustutamine. Transport minu kulul. Tel 5693 2565.

Ostan kasutatud sõidukit, mis ei leia kasutust või on seisma jäänud. Sobivad igas seisukorras. Julgelt helistada 53301216

ARHITEKT. ERAMAJA projekt. Uus, laiendus, tagantjärele. Hind ehitusloani 1200–1700€. Tel 5831 9789 aare.keel@gmail.com

Pakume erinevaid pinnase ja kaeve-töid 8 tonnise ekskavaatoriga. www.väikeekskavaator.ee Tel 5639 3588

RIIGI
KAITSE-
INVESTEERINGUTE
KESKUS

Paldiski ja Ämari toitlustuskompleksid otsivad enda meeskonda

KOKKASID JA KÖÖGI ABITÖÖLISI

TULE MEIE MEESKONDA, KUI

- Oskad suhtlustasemel eesti keelt;
- Oled hea pingetaluvusega ja töökas;
- Sa ei karda füüsilist tööd;
- Oled positiivne, koostööle avatud ja valmis väljakutseks!

KOKA peamiseks ülesanneteks on etteantud menüü järgi toidu valmistamine alates tooraine ettevalmistamisest kuni toidu väljapanekuni.

ABITÖÖLISENA tagad Sa toitlustuskompleksi puhtuse ja korrasoleku ning abistad toidu ettevalmistamisel.

MEIEGA SAAD

- Stabiilse ja kindla sissetuleku;
- Töötada keskkonnas, kus on kaasaegne tehnika ja tingimused;
- Vajadusel transpordi töökohta ja tagasi;
- Vajaliku väljaõppe ja tööriided;
- Käia tööl graafiku alusel;

LISAINFORMATSIOON

- Kandidateerija peab olema valmis taustakontrolliks Kaitseväge korralduse seaduse § 41³ ja § 41¹² alusel.
- Sobiva kandidaadiga sõlmime **käsunduslepingu**. Sobivuse ja soovi korral võimalus pikemaks koostööks.

Kontaktisik

Marian Punane marian.punane@kra.ee
värbamispartner 5198 2262

RK
IK

Ajast igavikku
on kutsutud

**JÜRI
POOTSMAA**

11.09.1940-03.06.2023

Leinab perekond

Metsakeskus.ee

Ostame kasvavat metsa, põllumaad ja metsakinnistuid. Kinnistud võivad olla tehtud raietega või asetseda piiranguvöõndis.

info@metsakeskus.ee
Tel: 56 111 900

Kas Teie majal puudub
KASUTUSLUBA?

Aitame teid!

KÜSI PAKKUMIST!

Tel: 5699 3014
info@ehitusdokument.ee